

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

EXKURZ DO SLOVENSKÉHO RODINNÉHO PRÁVA

© Zdeňka Králíčková, prosinec 2015

LITERATURA

- *Králíčková, Z.:* Sbližování a vzdalování slovenského a českého rodinného práva. *Právník*, 2/2005.
- *Králíčková, Z.:* Nové slovenské rodinné právo. *Bulletin advokacie*, 7-8/2005.
- *Pavelková, B.:* Zákon o rodine. Komentár. 2. vyd., Praha: C. H. Beck, 2013.
- *Cirák, J., Pavelková, B., Štěvček, M.:* Rodinné právo. Bratislava: Heuréka, 2008.
- *Lazár, J. a kol.:* Občianske pravo hmotne. Bratislava, Iura edit., 2006.
- *Lazár, J. a kol.:* Návrh legislatívneho zámeru kodifikácie súkromného práva. Bratislava: Eurokodex, 2008.

PRAMENY

■ HMOTNĚPRÁVNÍ

- ÚSTAVA (z. č. 460/1992 Z. z.) - přednost mezinárodních úmluv
- ZOR (z. č. 36/2005 Z. z.)
- ZÁKON O NÁHRADNÍM VÝŽIVNÉM (z. č. 175/2015 Z. z.)
- ZÁKON O SOC. PR. OCHRANĚ DĚTÍ A SOC. KURATELE (z. č. 305/2005 Z. z.)
- OZ (z. č. 40/1964 Zb.)
- ZÁKON O MATRIKÁCH (z. č. 154/1994 Z. z.)
- ZÁKON O JMÉNU A PŘÍJMENÍ (z. č. 300/1993 Z. z.)

■ PROCESNĚPRÁVNÍ

- OSŘ (z. č. 99/1963 Zb.) zrušen k 1. 7. 2016
  - Civilny sporový poriadok (z. č. 160/2015 Z. z.)
  - Civilny mimosporový poriadok (z. č. 161/2015 Z. z.)
- EŘ (z. č. 233/1995 Z. z.)

MANŽELSTVÍ

- VZNIK (§ 1 ff)
  - občanský (§ 4) ,církevní (§ 5) - ne osvědčení
- PRÁVA A POVINNOSTI MANŽELŮ
  - OSOBNÍ (§ 18 ff)
  - MAJETKOVÉ - BSM (§ 145 OZ)
  - BYDLENÍ - společný nájem bytu manžely *ex lege*
+ ustanovení proti domácímu násilí (OZ)
- ZÁNIK (§ 22)
- ZRUŠENÍ (23 ff): jen kvalifikovaný rozvrat
  - zjišťování příčin!
  - přihlížení k porušení zákonných povinností!

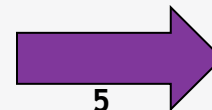

ZMĚNA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU z. č. 526/2002 Z. z.

- V § 142 ods. 1 sa na konci tretej vety dopĺňajú tieto slová: "a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom."
- Doterajší text § 146 sa označuje ako odsek 1 a dopĺňa sa odsekom 2, ktorý znie:

"(2) Ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násilia alebo hrozby takého násilia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť."

- Za § 705 sa vkladá § 705a, ktorý znie:

"§ 705a

Ak sa z dôvodu fyzického násilia alebo psychického násilia, alebo hrozby takýmto násilím vo vzťahu k manželovi alebo k rozvedenému manželovi ako spoločnému užívateľovi bytu alebo k blízkej osobe, ktorá s ním býva spoločne v byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov alebo rozvedených manželov obmedziť užívacie právo druhého z nich, alebo ho z jeho užívania úplne vylúčiť".

- V § 712a ods. 8 sa na konci pripája táto veta:

"Ak sa rozvedený manžel za trvania manželstva alebo po rozvode manželstva voči druhému manželovi alebo voči blízkej osobe, ktorá s ním býva spoločne v byte, dopúšťal alebo dopúšťa fyzického násilia alebo psychického násilia, súd rozhodne, že bytová náhrada mu nepatrí".

RODIČOVSTVÍ

■ MATEŘSTVÍ (§ 82 a § 83)

- porod, zákaz smluv,
- „hniezda záchrany“, utajené porody (z. č. 576/2004 Z. z.)

■ OTCOVSTVÍ (§ 84 ff)

- určování dle třetí domněnky: 170 - 300 dnů
- popírání: 3 leté lhůty rodičů (ÚS 290/2011 Z.z.), nově od pochybností
- dítě má právo popírat otcovství, ale „přípustnost“ věci
- eliminace státního zastupitelství/prokuratury

■ OSVOJENÍ (§ 97 ff)

- souhlas rodičů, nezájem
- preadopční péče 9 měsíců, soud vymezí práva a povinnosti, jinak jako pečovatel či pěstoun
- zrušení i *ex offo*
- po 6 měsících „nezrušitelnost“

RODIČOVSKÉ PRÁVA A POVINNOSTI

- **obdoba rodičovské odpovědnosti (§ 28)**
  - soustavná „starostlivost“ o výchovu, zdraví výživu a všestranný vývoj dítěte
  - zastupování
  - správa jmění

- **výkon (§ 30):**
  - ve shodě s vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením
  - přiměřené výchovné prostředky

DALŠÍ PRÁVA (§ 38) - určení jména a příjmení

NESHODA RODIČŮ - ROZHODNE SOUD

(§ 35) PODSTATNÉ VĚCI SOUVISEJÍCÍ S VÝKONEM
RODIČOVSKÝCH PRÁV A POVINNOSTÍ,
ZEJM.

- VYSTĚHOVÁNÍ DÍTĚTE DO CIZINY
- SPRÁVA MAJETKU DÍTĚTE
- STÁTNÍ OBČANSTVÍ DÍTĚTĚ
- UDĚLENÍ SOUHLASU K POSKYTNUTÍ ZDRAVOTNICKÉ PÉČE
- PŘÍPRAVA NA BUDOUCÍ POVOLÁNÍ

ROZVOD MANŽELSTVÍ S NEZLETILÝMI DĚTMI (§ 24 - § 26)

v rozhodnutí o rozvod i úprava výkonu rodičovských práv a povinností:

- PÉČE (starostlivost)
  - původně jen výlučná
  - novela (z. č. 217/2010 Z. z.)
střídavá > MODEL: 2-2-3-2-2-3
- ZASTUPOVÁNÍ
- SPRÁVA JMĚNÍ
- VÝŽIVNÉ
- STYK

OBDOBNÉ: FAKTICKÁ ODLUKA RODIČŮ (§ 36)

INSTITUCE NÁHRADNÍ (RODINNÉ) PÉČE

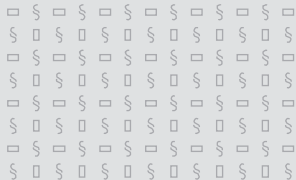
- NÁHRADNÍ OSOBNÍ PÉČE (STAROSTLIVOST) (§ 45)
  - především příbuzný
- PĚSTOUNSKÁ PÉČE (STAROSTLIVOST) (§ 48)
  - osoba zapsaná v seznamu žadatelů o PP
  - souhlas rodiče zásadně nutný

SPOLEČNÉ ZNAKY:

- pečující osoba musí mít trvalý obyt na území Slovenska
- vyživovací povinnost rodičů trvá
- rodiče mají *expressis verbis* právo na styk s dítětem v cizí péči

- ÚSTAVNÍ PÉČE (STAROSTLIVOST) (§ 54)
  - důvodem nikoli nedostatečné bytové a majetkové poměry rodičů
  - zachování sourozeneckých vazeb
  - stanovení přiměřené lhůty rodičům k úpravě rodinných a sociálních poměrů
  - *ex offio*: řízení o osobní náhradní rodinné péči

- VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ (§ 37)
  - napomenutí, dohled, omezení
  - + povinnost dítěte či rodiče podrobit se soc. nebo odbornému poradenství
  - + pobyt v zařízení odborné diagnostiky, spec. zařízení n. resocializačním středisku pro drogově závislé (max 6,5měs)

VYŽIVOVACÍ POVINNOST

- **RODIČŮ K DĚTEM (§ 62 ff)**
  - **PŘEDNOST PŘED JINÝMI VÝDAJI RODIČŮ**
  - **STEJNÁ ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ + ÚSPORY**
  - **MINIMÁLNÍ VÝŽIVNÉ - 30% částky životního minima**
  - **V PŘÍPADĚ STŘÍDAVÉ PÉČE SE NEMUSÍ STANOVIT**
  - **PODNIKÁNÍ - domněnka příjmu 20x životní minimum, (ne)vyhnutelné výdaje + potencialita příjmů**
  - **ZÁLOHOVÁNÍ VÝŽIVNÉHO RODIČEM**
  - **ZÁLOHOVÁNÍ VÝŽIVNÉHO STÁTEM: FOND NÁHRADNÍHO VÝŽIVNÉHO**
  - **ROZKAZ NA PLNĚNÍ (§ 174b/2 OSŘ, právo na plnění upravené ZOR)**
  - **„NEPLATÍŠ, NEJEZDÍŠ“ (§ 179a EXEKUČNÍHO ŘÁDU)**

- **DĚTÍ K RODIČŮM (§ 66, § 67) - přiměřená**

- MEZI OSTATNÍMI PŘÍBUZNÝMI (§ 66 ff) - nutná
- MEZI MANŽELY (§ 71) - stejná
- MEZI ROZVEDENÝMI MANŽELY (§ 72, § 73) - přiměřený příspěvek
  - STAV ODKÁZANOSTI NA VÝŽIVU
  - **Soud přihlíží k příčinám rozvratu**
  - **MAX. 5 LET** (soud může prodloužit)
- K NEPROVDANÉ MATCE/TĚHOTNÉ ŽENĚ (§ 74) - přiměřený příspěvek

Zákon č. 125/2013 Sb.

§ 76 sa doplňa odsekmi 3 a 4, ktoré znejú:

"(3) V prípade omeškania povinného s plnením výživného určeného rozhodnutím súdu, má oprávnený právo požadovať **úroky z omeškania** z nezaplatenej sumy podľa predpisov občianskeho práva.

(4) Plnenie výživného povinným sa započítava najprv na istinu a až po uhradení celej istiny sa započítava na úroky z omeškania."